

POSTANOWIENIE

10 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Joanna Lemańska

na posiedzeniu niejawnym 10 sierpnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa G. B.
przeciwko S. Ś.
o ochronę praw autorskich,
na skutek skargi kasacyjnej S. Ś.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 30 września 2021 r., I ACa 882/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od S. Ś. na rzecz G. B. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 lipca 2020 r., I C 2540/19, Sąd Okręgowy w P. ustalił, że autorem muzyki i tekstu piosenki pt. [...] jest Powód – G. B. (pkt 1); nakazał Pozwanemu – S. Ś., by dokonał usunięcia skutków naruszenia praw autorskich Powoda poprzez umieszczenie na stronie internetowej zespołu [...] stosownego oświadczenia oraz wycofanie z obrotu i zniszczenie wszelkich nośników fizycznych,

na których utrwalono utwór [...] z informacją, że autorem tekstu i muzyki jest B. M. (pkt 2); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 3) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt 4 i 5).

Wyrokiem z 30 września 2021 r., I ACa 882/20, Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację Pozwanego od ww. wyroku Sądu Okręgowego w P. (pkt 1) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 2).

Skargę kasacyjną od ww. wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi wniósł Pozwany, zaskarżając go w całości.

Skarżący oparł skargę kasacyjną na następujących podstawach:

I. naruszenia prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

1) art. 224 § 1 i 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez przeprowadzenie dowodu z dokumentów załączonych przez Powoda już po zamknięciu rozprawy apelacyjnej, pomimo braku przesłanek umożliwiających takie procedowanie, co skutkowało pozbawieniem Pozwanego możliwości obrony swych praw i prowadzi do nieważności postępowania, określonej w art. 379 pkt 5 k.p.c.;

2) art. 243¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez uznanie za dokument złożonego przez Powoda dyplomu pomimo tego, że nie wiadomo, kto jest wystawcą tego dokumentu, co nie pozwala na przeprowadzenie dowodu z tego „dokumentu”;

3) art. 381 i art. 382 k.p.c. poprzez przeprowadzenie w postępowaniu apelacyjnym nowych dowodów, którymi Powód dysponował już na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji, w którym to postępowaniu od początku Powód reprezentowany był przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego, zatem złożenie tych dowodów w postępowaniu apelacyjnym było ewidentnie spóźnione; takie „dawkowanie” dowodów przez stronę powodową nie może być akceptowane, w związku z czym Sąd Apelacyjny przy wyrokowaniu nie powinien był uwzględnić tych spóźnionych dowodów;

4) art. 232 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez ocenę, że:

a) Powód wykazał, że jest autorem słów oraz muzyki do utworu pt. [...] oraz że w 1975 r. wykonywał artystyczne wykonanie tego utworu na festiwalu [...], pomimo że istnieją poważne wątpliwości co do autorstwa tego utworu;

b) Pozwany nie wykazał przesłanki braku bezprawności swojego działania, podczas gdy Pozwany wykazał, iż podjął starania celem ustalenia autora utworu pt. [...], w szczególności wydawał płytę pt. [...] na podstawie licencji uzyskanej od Z., gdzie też zgłosił osobę, która figurowała na okładce wydanej w 1994 r. kasety magnetofonowej pt. [...] jako autor spornego utworu (B. M.), jak również odprowadzał tantiemy na rzecz tejże osoby przez Stowarzyszenie Z. - organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi;

5) art. 387 § 2¹ pkt 2 w zw. z art. 378 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku, z uwagi na brak oceny niektórych zarzutów apelacyjnych Pozwanego, co nie pozwala na ustalenie przyczyn natury prawnej, które legły u podstaw zaskarżonego orzeczenia oraz jest równoznaczne z nierozpoznanieniem istoty sprawy w postępowaniu apelacyjnym;

II. naruszenia prawa materialnego, tj.:

6) art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 2509; dalej: „u.p.a.”) poprzez ich niewłaściwe zastosowanie wobec oceny, że Pozwany dopuścił się naruszenia autorskich praw osobistych Powoda, a ponadto jego działanie jest bezprawne, podczas gdy:

a) pierwszego zgłoszenia do Stowarzyszenia Z. utworu pt. [...] dokonała w 1994 r. agencja wydawnicza [...] z siedzibą w R., której właścicielem był S. S., gdy zaś Pozwany zgłaszał ten utwór w 1999 r., to podając jako autora słów i muzyki działał w oparciu o informację zawartą na okładce kasety magnetofonowej pt. [...], następnie zaś Pozwany wydawał płytę pt. [...] na podstawie licencji uzyskanej od Z., tym samym – nawet gdyby istotnie autorem słów i muzyki do utworu pt. [...] był Powód – to Pozwany, w związku z zamieszczeniem na okładce wydanej przez siebie płyty jako autora słów i muzyki do ww. utworu osoby wskazanej w umowie licencyjnej z Z. oraz w związku z zapłatą na rzecz tej osoby tantiem za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do słów i muzyki, nie dopuścił się bezprawnego naruszenia autorskich praw osobistych Powoda;

b) Pozwany w 1999 r. wcale nie wskazał jako twórcy słów i muzyki do spornego utworu osoby nieistniejącej, albowiem słowa oraz muzykę do tego

utworu dostarczyła Pozwanemu w 1994 r. agencja wydawnicza, działająca wówczas pod nazwą [...] S. S. z siedzibą w R., a następnie Z. wskazał tę osobę w umowie licencyjnej zawartej w 1999 r.;

c) Pozwany przy wydawaniu w 1999 r. płyty pt. [...] działał w dobrej wierze, gdyż przed wydaniem tej płyty Pozwany podpisał umowę licencyjną z Z., w której Z. wskazał twórcę słów i muzyki utworu pt. [...] w osobie B. M.;

d) aż do 2005 r. Powód nie ujawnił w Z., że jest on twórcą słów i muzyki do utworu pt. [...] i w tym czasie nie były dostępne informacje, że Powód może być twórcą ww. utworu; Powód utwór ten zgłosił do Z. dopiero po 30 latach od jego stworzenia (o ile przyjąć, że Powód jest twórcą tego utworu, co nie zostało wykazane) i kilka lat po tym, jak uczynił to Pozwany;

e) Pozwany nie korzystał z utworu pt. [...] bez zapłaty tantiem na rzecz autora słów i muzyki - Pozwany zapłacił tantiemy dla twórcy słów i muzyki tego utworu do Z. jako organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi zgodnie z treścią umowy licencyjnej zawartej w 1999 r.;

f) to nie Pozwany był wydawcą ani dystrybutorem wydanej w 1994 r. (przez agencję wydawniczą [...] z siedzibą w R., której właścicielem był S. S.) kasety magnetofonowej pt. [...]; Pozwany nie osiągał korzyści finansowych ze sprzedaży tej kasety, był jedynie wykonawcą piosenek i muzyki zawartych na ww. albumie, zaś wszystkie utwory zostały dostarczone pozwanemu przez S. S. i to ta osoba opatrzyła utwór pt. [...] danymi autora słów i muzyki B. M.;

g) Pozwany nie wykonywał publicznie utworu pt. [...] a poza jednokrotnym (bez wznowień) wydaniem w 1999 r. płyty [...] nigdzie nie rozpowszechniał ww. utworu ani też nie informował, że autorem słów i muzyki do utworu jest B. M.;

7) art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 78 ust. 1 u.p.a. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie z uwagi na nakazanie, aby oświadczenie Pozwanego o przeprosinach było umieszczone na stronie internetowej zespołu [...] aż przez okres roku, co jest nakazem niewspółmiernym, długość tego okresu nie ma na celu ochrony dóbr osobistych czy też autorskich praw osobistych Powoda, a stanowi szykanę w stosunku do Pozwanego;

8) art. 79 ust. 4 w zw. z art. 78 ust. 1 u.p.a. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie wobec nakazania Pozwanemu wycofania z obrotu i zniszczenia

wszelkich nośników fizycznych, na których utrwalono utwór pt. [...] pomimo, że Pozwany nie jest właścicielem żadnych nośników fizycznych, na których znajduje się utwór pt. [...], albowiem nakład wydanej przez Pozwanego w 1999 r. płyty pt. [...] został w całości zbyty w tamtym czasie, Pozwany nie wznawiał wydania tej płyty, Pozwany nie powadzi dystrybucji nośników zawierających nagranie utworu pt. [...] i nie jest w posiadaniu takich nośników - przez co nie ma on możliwości zniszczenia jak również wycofania z obrotu jakichkolwiek nośników zawierających ww. utwór.

W oparciu o powyższe Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zmianę wyroku Sądu Okręgowego w P. i oddalenie powództwa w całości. Skarżący wniósł również o zwrot kosztów postępowania kasacyjnego.

Jednocześnie Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że skarga jest oczywiście uzasadniona oraz zachodzi nieważność postępowania, a ponadto w sprawie występują istotne zagadnienia prawne.

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej Pozwany upatrywał w rażącym, jego zdaniem, naruszeniu przez Sąd Apelacyjny przepisów art. 224 § 1 i 2 k.p.c., stosowanych odpowiednio w postępowaniu apelacyjnym z mocy art. 391 § 1 k.p.c. Pierwszy przepis stanowi, że przewodniczący zamyka rozprawę po przeprowadzeniu dowodów i udzieleniu głosu stronom. Z kolei zgodnie z art. 224 § 2 k.p.c., można zamknąć rozprawę również w przypadku, gdy ma jeszcze zostać przeprowadzony dowód przez sędziego wyznaczonego lub przez sąd wezwany, dowód z dokumentu sporządzonego przez organ administracji publicznej lub znajdującego się w jego aktach albo dowód z dokumentu znajdującego się w aktach sądowych lub komorniczych, a rozprawę co do tych dowodów sąd uzna za zbyteczną. Z przepisów tych *a contrario* wynika, że po zamknięciu rozprawy (apelacyjnej) nie jest możliwe przeprowadzanie dowodów, za wyjątkiem gdy ma zostać przeprowadzony dowód: (1) przez sędziego wyznaczonego lub przez sąd wezwany, (2) z dokumentu sporządzonego przez organ administracji publicznej lub znajdującego się w jego aktach, (3) z dokumentu znajdującego się w aktach

sądowych lub komorniczych, a ponadto rozprawę co do tych dowodów sąd uzna za zbyteczną. W ocenie Skarżącego, naruszenie tych przepisów w niniejszej sprawie wynikało z faktu, że Sąd Apelacyjny – już po zamknięciu rozprawy apelacyjnej w dniu 22 września 2021 r. – przeprowadził dowód z dokumentów, załączonych przez Powoda do pisma procesowego z 23 września 2021 r., w postaci kopii dyplomu oraz śpiewnika, a co nie było dopuszczalne. Dowody te niewątpliwie nie są bowiem dokumentami sporządzonymi przez organ administracji publicznej lub znajdującymi się w aktach organu, jak również dokumentami znajdującymi się w aktach sądowych lub komorniczych oraz nie były przeprowadzane przez sędziego wyznaczonego lub przez sąd wezwany. W rezultacie, w ocenie Skarżącego, doszło do rażącego, kwalifikowanego naruszenia przepisów art. 224 § 1 i 2 k.p.c.

Według Skarżącego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynikała ponadto z naruszenia art. 243¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Skarżący wskazał, że oczywistym uchybieniem Sądu Apelacyjnego było uznanie, że kopia dyplomu, załączona do pisma powoda z 23 września 2021 r., stanowi dokument, w sytuacji gdy kopia tego dyplomu nie pozwala w żaden sposób na ocenę tego, kto jest wystawcą tego „dokumentu”.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, Skarżący wskazał również, że w sprawie zachodziła nieważność postępowania z uwagi na pozbawienia Pozwanego możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. W ocenie Skarżącego, wynikało to w szczególności z oczywistego naruszenia przepisu art. 224 k.p.c., w związku z przeprowadzeniem dowodów – istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy – już po zamknięciu rozprawy apelacyjnej w dniu 22 września 2021 r.

Skarżący podniósł również, że w sprawie występowały istotne zagadnienia prawne (przy założeniu, iż udowodnione w sprawie zostało autorstwo słów oraz muzyki powoda G. B. do spornego utworu), sprowadzające się do odpowiedzi na następujące pytania:

„Czy w rozumieniu art. 78 § 1 prawa autorskiego osobą, która dopuściła się naruszenia autorskich praw osobistych twórcy utworu w ten sposób, że opatrzyła go (błędnie) imieniem i nazwiskiem innej osoby jest tylko podmiot, który po raz

pierwszy wprowadził do obrotu oraz rozpowszechniał nośniki zawierające utwór z (nieprawdziwymi) informacjami co do autorstwa twórcy, czy też osobą która dopuściła się naruszenia autorskich praw osobistych jest również podmiot, który w późniejszym czasie wprowadził do obrotu i rozpowszechniał nośniki zawierające utwór z (nieprawdziwymi) informacjami co do autorstwa twórcy, kierując się informacjami wskazanymi przy pierwszym publicznym rozpowszechnianiu utworu, które miały potwierdzenie w organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi (ZAiKS) i który jednocześnie zawarł z tą organizacją umowę licencyjną ?” oraz

„Czy zawarta w art. 24 § 1 k.c. przesłanka „bezprawności” zachodzi w stosunku do podmiotu, który wprowadził naruszył dobra osobiste innej osoby w wyniku wprowadzenia do obrotu oraz opatrzenia utworu danymi osoby innej aniżeli autor, jednakże działał on w dobrej wierze, wprowadzając utwór do obrotu zawarł umowę licencyjną z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi oraz odprowadził należne autorowi utworu tantiemy, zaś naruszenie dóbr osobistych jest wynikiem błędu wywołanego przez osobę trzecią?”.

Powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej Pozwanego do rozpoznania oraz o zasądzenie od Pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Na wypadek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wniósł natomiast o jej oddalenie w całości jako bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2023 r., I CSK 2853/22). Skarga kasacyjna została więc ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę

interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika przy tym z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest jednocześnie ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej.

W niniejszej sprawie Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia oraz nieważność postępowania (z powodu pozbawienia go możliwości obrony jego praw), a także występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W nawiązaniu do tak sformułowanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należy przypomnieć, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., byłaby spełniona, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego kwalifikowanej sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni

i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15). Konieczne jest zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (zob.m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2023 r., I CSK 4200/22). Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący jest przy tym zobowiązany odnieść się do przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. w formie wyodrębnionego wyводу. Oznacza to, że wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. rolą skarżącego jest przedstawienie odrębnej argumentacji wskazującej na oczywistą zasadność skargi w rozumieniu powołanego przepisu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2023 r., I CSK 2853/22).

Natomiast pozbawienie strony możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. obejmuje sytuacje, w których z powodu naruszenia przepisów postępowania przez sąd, strona, wbrew swej woli, została faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji. Chodzi przy tym o faktyczny brak możliwości działania (obrony), bez względu na to, czy działanie strony mogłoby mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia. Zatem przy analizie, czy doszło do pozbawienia strony możliwości obrony swych praw w sposób prowadzący do nieważności postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. należy najpierw rozważyć, (1) czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, następnie zbadać, (2) czy uchybienie to wpłynęło na możliwość strony działania w postępowaniu (a więc czy istniał związek przyczynowy między naruszeniem przepisu prawa a pozbawieniem możliwości działania), wreszcie ocenić, (3) czy skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji. Dopiero w razie kumulatywnego spełnienia tych trzech

przesłanek można uznać, że strona została pozbawiona możliwości obrony (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 maja 2023 r., I CSK 485/23).

Z kolei przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju orzecznictwa i nauki prawa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy, wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu. Nieodzowne jest ponadto wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wypowiedzią a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2023 r., I CSK 6059/22).

Skarga kasacyjna Pozwanego nie spełnia powyższych przesłanek uzasadniających przyjęcie jej do rozpoznania.

Po pierwsze, wymaga podkreślenia, że z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika jednoznacznie, że niedopuszczalne jest łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego lub potrzebą wykładni przepisów, jak uczynił to Pozwany w analizowanej sprawie. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał już uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie jest możliwa sytuacja, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13). Co jest sporne nie może być przecież oczywiste (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13; 14 czerwca 2023 r., I CSK 1231/23).

Po drugie, jako niezasadny należało ocenić najdalej idący zarzut nieważności postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. Z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika bowiem jednoznacznie, że dowód z oględzin spornego śpiewnika został przeprowadzony już przez Sąd Okręgowy w P. Z kolei dowód z oględzin spornego dyplomu został przeprowadzony na rozprawie apelacyjnej w dniu 22 września 2021 r. Jednocześnie postanowienie Sądu Apelacyjnego dotyczące zobowiązania pełnomocnika Powoda do złożenia kopii śpiewnika potwierdzonego za zgodność z oryginałem, podobnie jak i okazanego na rozprawie apelacyjnej dyplomu, formalnie zostało wydane jeszcze w toku postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny uczynił to przy tym na wniosek samego Skarżącego. Z powyższego wynika, że Pozwany zarówno na etapie postępowania przed Sądem pierwszej, jak i drugiej instancji miał możliwość wypowiedzenia się co do spornych dowodów w postaci śpiewnika i dyplomu. Zarazem oznacza to, że po zamknięciu rozprawy apelacyjnej Sąd drugiej instancji nie dopuścił żadnego nowego dowodu. W tej sytuacji – nawet przy założeniu, że pismo pełnomocnika Powoda, do którego dołączono poświadczone za zgodność z oryginałem kopie ww. dowodów, formalnie wpłynęło do Sądu Apelacyjnego już po zamknięciu rozprawy apelacyjnej – nie sposób uznać, by Sąd ten w analizowanej sprawie naruszył obowiązek równego traktowania stron, a co za tym idzie, że w tym przypadku doszło do naruszenia praw Pozwanego do obrony. Podkreślić jednocześnie należy, że wbrew twierdzeniom Skarżącego, nawet przeprowadzenie dowodu poza rozprawą (jeśli została uprzednio zamknięta) bez jej otwarcia na nowo nie zawsze musi prowadzić do nieważności postępowania z przyczyn określonych w art. 379 pkt 5 k.p.c. Na tle art. 224 § 2 k.p.c. podnosi się bowiem, że jeżeli strony wypowiedziały się lub co najmniej miały możliwość wypowiedzenia się co do faktów będących przedmiotem dowodu, który ma być przeprowadzony poza rozprawą, to zamknięcie rozprawy jest dopuszczalne.

Przedstawione przez Skarżącego argumenty nie przekonują również o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, której Skarżący upatrywał w rażącym naruszeniu art. 224 § 1 i 2 k.p.c., poprzez przeprowadzenie przez Sąd Apelacyjny – już po zamknięciu rozprawy apelacyjnej w dniu 22 września 2021 r. – dowodów z dokumentów w postaci kopii dyplomu oraz śpiewnika, oraz rażącym naruszeniu

art. 243¹ k.p.c. poprzez uznanie, że kopia dyplomu, załączona do pisma Powoda z 23 września 2021 r., stanowi dokument.

Przede wszystkim wymaga podkreślenia, że Skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w żaden sposób nie wyjaśnił, czy, a jeśli tak, to w jakim stopniu, podnoszone przez niego rzekome uchybienia procesowe Sądu Apelacyjnego (dotyczące odpowiednio art. 224 § 1 i 2 oraz art. 243¹ k.p.c.) mogły mieć wpływ na wynik sprawy. Tymczasem do stwierdzenia zasadności skargi kasacyjnej, opartej o podstawę z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., nie wystarczy wskazanie samego naruszenia przepisów postępowania, lecz konieczne jest ponadto wykazanie możliwości istotnego wpływu na wynik sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 marca 2023 r., I CSK 3077/22).

Ponadto, jak już wyżej wskazano, po zamknięciu rozprawy apelacyjnej w sprawie nie został przeprowadzony żaden dodatkowy dowód. Tym samym nie doszło do naruszenia art. 224 § 1 i 2 k.p.c.

Należy też wyraźnie zaznaczyć, że na gruncie procedury cywilnej ustawodawca odstąpił od definiowania dokumentu jako (wyłącznie) oświadczenia w formie pisemnej opatrzonego własnoręcznym podpisem, przyjmując na potrzeby prawa procesowego szeroką definicję dokumentu (zbieżną z obowiązującą w prawie materialnym od 8 września 2016 - art. 77³ k.c., przewidującym że dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią). Żeby mówić o dokumencie, także na gruncie postępowania cywilnego, utrwalenie informacji nie musi nastąpić za pomocą pisma, ale w każdy możliwy sposób, który pozwala na odczytanie informacji. Konstytutywną cechą dokumentu jest zatem jego intelektualna zawartość, czyli informacja – treść obejmująca różnego rodzaju oświadczenia, w tym oświadczenia woli. Treść ta musi zostać odpowiednio utwalona, aby można się z nią zapoznać, tj. w sposób umożliwiający jej odtworzenie. W takim ujęciu dla bytu dokumentu nie ma znaczenia to, czy jest on podpisany. Podpis nie jest zatem koniecznym elementem dokumentu (zob. M. Sieńko [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom I. Art. 1-477(16)*, red. M. Manowska, LEX/el. 2022, art. 243¹ k.p.c.). W konsekwencji, w świetle ogólnego pojęcia dokumentu obowiązującego na gruncie Kodeksu

postępowania cywilnego, nie sposób uznać, by Sąd Apelacyjny – kwalifikując dyplom jako dokument – mógł dopuścić się naruszenia art. 243¹ k.p.c. (przewidującego, że przepisy o dowodzie z dokumentu stosuje się do dokumentów zawierających tekst, umożliwiających ustalenie ich wystawców). Tym bardziej, że z treści spornego dyplomu w sposób oczywisty można wywnioskować, że jego wystawcą są organizatorzy [...].

W analizowanej sprawie Skarżący nie przedstawił również odpowiedniej juretycznej argumentacji, która wykazałaby, że zachodzi przesłanka określona w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarżący nie przedstawił bowiem pogłębionego wywodu na okoliczność występowania w sprawie (sformułowanych dopiero w uzasadnieniu skargi) dwóch zagadnień prawnych, dotyczących odpowiednio definicji sprawcy naruszenia praw autorskich w rozumieniu art. 78 ust. 1 u.p.a., oraz przesłanki bezprawności na gruncie art. 24 § 1 k.c. Skarżący ani nie wskazał na ewentualne rozbieżności w doktrynie lub orzecznictwie w zakresie wykładni ww. przepisów, ani nie przedstawił pogłębionych rozważań na temat możliwych rozbieżnych ich interpretacji prawnych. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ogranicza się na tej płaszczyźnie jedynie do sformułowania zagadnień i przytoczenia zarazem lakonicznego stanowiska Skarżącego, że w jego ocenie powołane wyżej przepisy rodzą wątpliwości interpretacyjne, zwłaszcza w kontekście stanu faktycznego niniejszej sprawy, co z kolei prowadzi do wniosku, że sformułowane przez Skarżącego zagadnienia prawne nie mają charakteru uniwersalnego. Dodatkowo, odnosząc się do pierwszego z zagadnień prawnych, dotyczącego wykładni art. 78 u.p.a., wskazać należy, że orzecznictwo i doktryna są zgodne, że podmiotem legitymowanym biernie do ponoszenia odpowiedzialności z tytułu naruszenia praw autorskich jest każdy, kto te prawa narusza lub stwarza takie zagrożenie, a każdy ze sprawców ponosi odpowiedzialność w zakresie swojego zachowania stanowiącego zagrożenie lub naruszenie prawa (zob. choćby M. Wyrwiński [w:] *Komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych* [w:] *Ustawy autorskie. Komentarze. Tom II*, red. R. Markiewicz, Warszawa 2021, art. 78.). Jeśli zaś chodzi o drugie z zagadnień i relację między bezprawnością działania sprawy a działaniem w dobrej wierze, w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że odpowiedzialność z tytułu naruszenia autorskich

dóbr osobistych jest odpowiedzialnością obiektywną, niezależną od winy i dobrej lub złej wiary osoby, która się naruszenia dopuściła. Uznanie, że sprawca był ewentualnie w dobrej wierze, może mieć wpływ co najwyżej na dobór środków, które mają służyć do usunięcia skutków naruszenia (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 1979 r., I CR 393/78).

W tym stanie rzecz nie sposób przyjąć, aby interes publiczny i wymiaru sprawiedliwości, któremu służy skarga kasacyjna, wymagał przyjęcia złożonej przez Pozwanego skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 zdanie pierwsze w zw. z § 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 265, ze zm.).

[K.B.]